

Θέμα 1. Αξιοποίηση λιγνοκυτταρινούχου βιομάζας σε αντιδραστήρα διαλείποντος έργου.

Από εργαστηριακές δοκιμές αξιοποίησης λιγνοκυτταρινούχου βιομάζας σε αντιδραστήρα διαλείποντος έργου (batch reactor) στους 180 °C με καταλύτη θειικό οξύ προέκυψε η σταθερά ταχύτητας υδρόλυσης $k=0,04 \text{ min}^{-1}$ και η αρχική συγκέντρωση πρώτης ύλης $C_{10}=0,75 \text{ tn/m}^3$. Να υπολογίσετε

(α) τον βέλτιστο χρόνο αντίδρασης $t_{optimum}$ (σε min με ακρίβεια δυο δεκαδικών ψηφίων) ώστε το συνολικό κόστος K να είναι ελάχιστο.

(β) το ελάχιστο συνολικό κόστος $K_{minimum}$ (σε ευρώ/tn με ακρίβεια δυο δεκαδικών ψηφίων).

Δίνεται ότι:

$$\text{Συγκέντρωση πρώτης ύλης } C_1 = C_{10}e^{-kt},$$

$$\text{Συγκέντρωση προϊόντος } C_2 = C_{10} - C_1 \text{ και}$$

$$\text{Συνολικό κόστος } K = \frac{50}{C_2} + 4t + 45.$$

Υπενθυμίζεται ότι:

$$\text{Αν } y = x \text{ τότε } \frac{dy}{dx} = 1$$

$$\text{αν } y = e^{ax} \text{ τότε } \frac{dy}{dx} = ae^{ax}$$

$$\text{αν } y = [f(x)]^a \text{ τότε } \frac{dy}{dx} = a[f(x)]^{a-1} \cdot \frac{df(x)}{dx}$$

και

$$[f(x) * g(x)]' = f'(x) * g(x) + f(x) * g'(x)$$

(6 μονάδες).

Οι φοιτητές του τρέχοντος έτους επιλύουν υποχρεωτικά μόνο το πρώτο θέμα (στην τελική βαθμολογία θα προστεθεί ο βαθμός Εργαστηρίου με βαρύτητα 40%).

Οι φοιτητές των παλαιότερων ετών επιλύουν υποχρεωτικά και τα δυο θέματα (βαθμός Εργαστηρίου προηγούμενου έτους δεν λαμβάνεται υπόψη).

Θέμα 2. Σύγκριση εγκατάστασης δυο CFSTR συνδεόμενων στη σειρά με εγκατάσταση δυο CFSTR συνδεόμενων παράλληλα.

Τα υγρά απόβλητα βιομηχανίας, με BOD $S_0=330$ mg/L και παροχή $Q=11$ m³/h μπορούν να επεξεργαστούν είτε σε δυο συνδεόμενες στη σειρά δεξαμενές CFSTR του ίδιου τύπου και όγκου υγρής φάσης $V=2490$ m³ η κάθε μια, με απόδοση συστήματος E_1 , είτε σε δυο συνδεόμενες παράλληλα δεξαμενές CFSTR του ίδιου τύπου και όγκου υγρής φάσης $V=2490$ m³ η κάθε μια, με απόδοση συστήματος E_2 . Να προσδιορίσετε

(α) το BOD εξόδου (σε mg/L με ακρίβεια δυο δεκαδικών ψηφίων) σε κάθε ένα σύστημα.

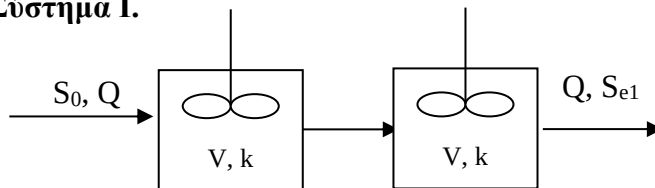
(β) την απόδοση (%) με ακρίβεια δυο δεκαδικών ψηφίων) κάθε ενός συστήματος.

(γ) Τι παρατηρείτε;

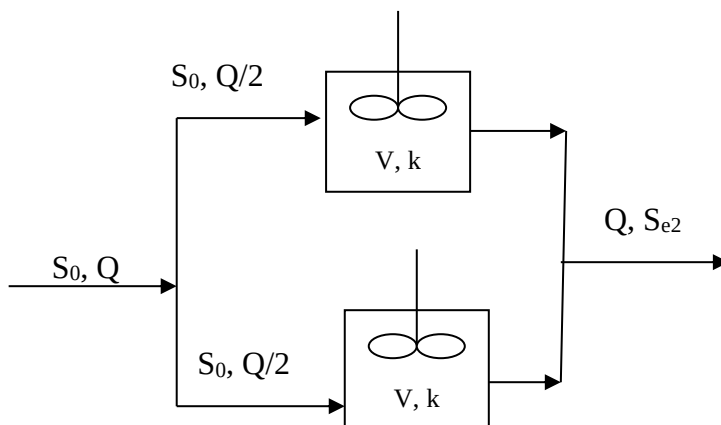
Δίνεται ότι ακολουθείται κινητική πρώτης τάξεως, με σταθερά ταχύτητας $k=0,01$ h⁻¹ για κάθε CFSTR, σε συνθήκες σταθεροποιημένης κατάστασης (steady state conditions).

Υπενθυμίζεται ότι για ένα αντιδραστήρα CFSTR με όγκο υγρών αποβλήτων V , BOD εισροής S_0 , BOD εκροής S και παροχή Q , ισχύει ότι $S = \frac{S_0}{1+kt}$, όπου $t = \frac{V}{Q}$.

Σύστημα Ι.

Σύστημα ΙΙ.

(4 μονάδες).

Καλή επιτυχία!

Θέμα 1 - Λύση

Λύση (Βλέπε άσκηση 11 στο Βιβλίο του μαθήματος)

$$K = \frac{50}{C_2} + 4t + 45 \quad (1)$$

$$C_1 = C_{10}e^{-kt} \rightarrow C_1 = 0,75e^{-0,04t}$$

$$C_2 = C_{10} - C_1 \rightarrow C_2 = 0,75 - 0,75e^{-0,04t} \rightarrow C_2 = 0,75(1 - e^{-0,04t})$$

$$(1) \rightarrow K = \frac{50}{0,75(1 - e^{-0,04t})} + 4t + 45 \quad (2)$$

$$K = \frac{50}{0,75}(1 - e^{-0,04t})^{-1} + 4t + 45 \rightarrow$$

$$K = 66,67(1 - e^{-0,04t})^{-1} + 4t + 45 \quad (2\alpha)$$

Παραγωγίζω:

$$\frac{dK}{dt} = -66,67(1 - e^{-0,04t})^{-1-1}[0 - (-0,04)e^{-0,04t}] + 4 + 0 \rightarrow$$

$$\frac{dK}{dt} = -66,67 \cdot (0,04)(1 - e^{-0,04t})^{-2}[e^{-0,04t}] + 4 \rightarrow$$

$$\frac{dK}{dt} = -2,667(1 - e^{-0,04t})^{-2}[e^{-0,04t}] + 4 \quad (3)$$

Θέτω την παράγωγο ίση με μηδέν:

$$\frac{dK}{dt} = 0$$

$$(3) \rightarrow -2,667(1 - e^{-0,04t})^{-2}[e^{-0,04t}] + 4 = 0 \quad (4)$$

Θέτω $z = \exp(-0,04t)$

$$(4) \rightarrow -2,667(1 - z)^{-2}z + 4 = 0 \rightarrow \quad (5)$$

$$[-2,667(1 - z)^{-2}z + 4](1 - z)^2 = 0 * (1 - z)^2 \rightarrow$$

$$-2,667z + 4(1 - z)^2 = 0 \rightarrow$$

$$-2,667z + 4(1 - 2z + z^2) = 0 \rightarrow$$

$$-2,667z + 4 - 8z + 4z^2 = 0 \rightarrow$$

$$4z^2 - (2,667 + 8)z + 4 = 0 \rightarrow$$

$$4z^2 - 10,667z + 4 = 0 \rightarrow$$

$$z^2 - \left(\frac{10,667}{4}\right)z + 1 = 0 \rightarrow$$

$$z^2 - 2,667z + 1 = 0 \quad (6)$$

$$\Delta = (-2,667)^2 - 4 * 1 * 1 = 3,111$$

$$\sqrt{\Delta} = \sqrt{3,111} = 1,764$$

$$z = \frac{-(-2,667) + 1,764}{2 * 1} = 2,215$$

$$z = \frac{-(-2,667) - 1,764}{2 * 1} = 0,4514$$

$$(5) \rightarrow t = \frac{\ln z}{-0,04} \quad (7)$$

$$t = \frac{\ln 2,215}{-0,04} = -19,88 \text{ min} < 0 \text{ απορρίπτεται}$$

$$t = \frac{\ln 0,4514}{-0,04} = 19,88 > 0 \text{ δεκτή, δηλαδή } t_{\text{optimum}} = 19,88 \text{ min}$$

$$(2\alpha) \rightarrow K = 66,67(1 - e^{-0,04 * 19,88})^{-1} + 4 * 19,88 + 45 \rightarrow$$

$$K = 246,06 \text{ €}$$

Βιομηχανικές Διεργασίες Ι
6/6/2024

Υπολογίζω την δεύτερη παράγωγο του K παραγωγίζοντας την συνάρτηση της εξίσωσης (3), δηλ. την πρώτη παράγωγο του K . Για να έχουμε ελάχιστο K θα πρέπει η δεύτερη παράγωγος να είναι θετική:

$$\frac{d^2K}{dt^2} > 0$$

$$\frac{d^2K}{dt^2} = (-2,667)\{(-2)(1 - e^{-0,04t})^{-3} * [-(-0,04)]e^{-0,04t} * e^{-0,04t} + (1 - e^{-0,04t})^{-2}(-0,04)e^{-0,04t}\}$$

$$\frac{d^2K}{dt^2} = (-2,667)\{2 * (-0,04)(1 - e^{-0,04t})^{-3} * [e^{-0,04t}]^2 - 0,04(1 - e^{-0,04t})^{-2}e^{-0,04t}\}$$

$$\frac{d^2K}{dt^2} = 2,667 * (0,04) * \{2 * (1 - e^{-0,04t})^{-3} * [e^{-0,04t}]^2 + (1 - e^{-0,04t})^{-2}e^{-0,04t}\}$$

Θέτω $t=t_{optimum}=19,88$ min οπότε $z=\exp(-0,04t)=\exp(-0,04*19,88)=0,4514$

$$\frac{d^2K}{dt^2} = 0,1067\{2(1 - 0,4514)^{-3} * [0,4514]^2 + (1 - 0,4514)^{-2}0,4514\} \rightarrow$$

$$\frac{d^2K}{dt^2} = 0,423 > 0$$

άρα $K_{minimum} = K = 246,06 \text{ €}$

Αν ζητηθεί:

$$\text{απόδοση} = \frac{C_2}{C_{10}} = \frac{C_{10}-C_{10}e^{-kt}}{C_{10}} = 1-\exp(-kt) \rightarrow$$

$$\text{απόδοση} = 1-\exp(-0,04*19,88)=0,5486=54,86\%$$

Ενδεικτική λύση σε Excel

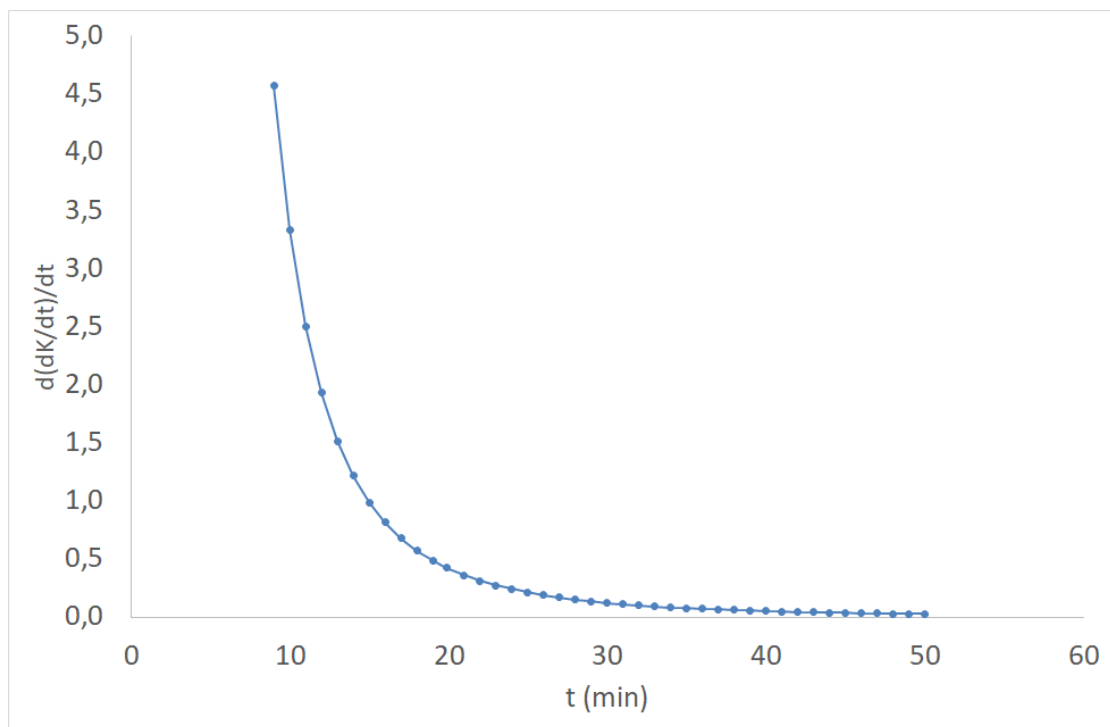
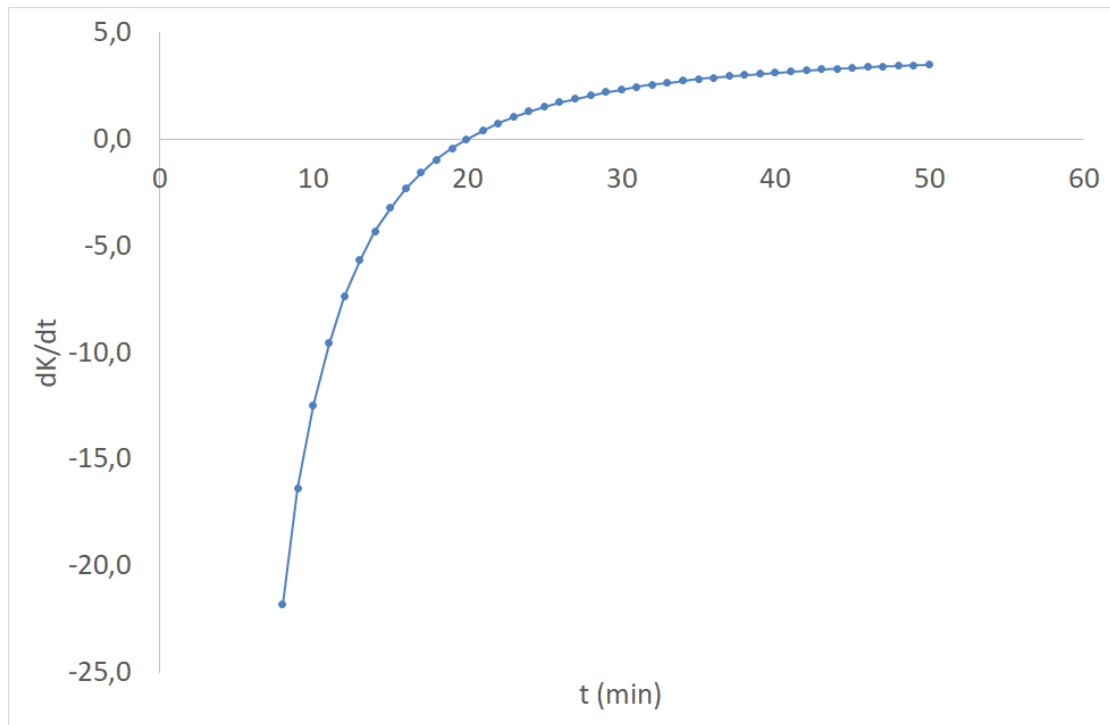
t (min)	C ₁ θεωρ	C ₂ θεωρ	K ₂ (euros/tn)	K ₁ (euros/tn)	K (euros/tn)	αποδοση%	dK/dt	d(dK/dt)/dt
0	0,750	0,000				0,0%		
1	0,721	0,029				3,9%		
2	0,692	0,058				7,7%		
3	0,665	0,085				11,3%		
4	0,639	0,111				14,8%		
5	0,614	0,136				18,1%		
6	0,590	0,160				21,3%		
7	0,567	0,183	272,982	73,000	345,98	24,4%		
8	0,545	0,205	243,441	77,000	320,44	27,4%	- 21,82	
9	0,523	0,227	220,514	81,000	301,51	30,2%	- 16,36	4,572
10	0,503	0,247	202,216	85,000	287,22	33,0%	- 12,45	3,333
11	0,483	0,267	187,285	89,000	276,29	35,6%	-9,55	2,504
12	0,464	0,286	174,879	93,000	267,88	38,1%	-7,35	1,929
13	0,446	0,304	164,414	97,000	261,41	40,5%	-5,64	1,517
14	0,428	0,322	155,476	101,000	256,48	42,9%	-4,28	1,214
15	0,412	0,338	147,758	105,000	252,76	45,1%	-3,19	0,987
16	0,395	0,355	141,032	109,000	250,03	47,3%	-2,29	0,813
17	0,380	0,370	135,122	113,000	248,12	49,3%	-1,55	0,678

Βιομηχανικές Λειτουργίες Ι
6/6/2024

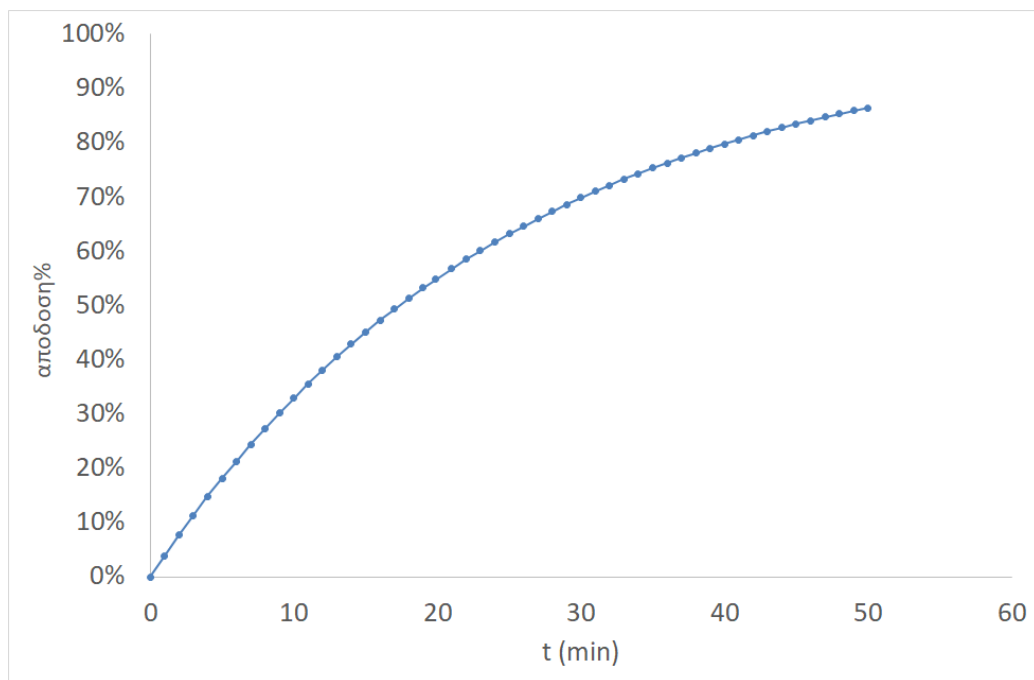
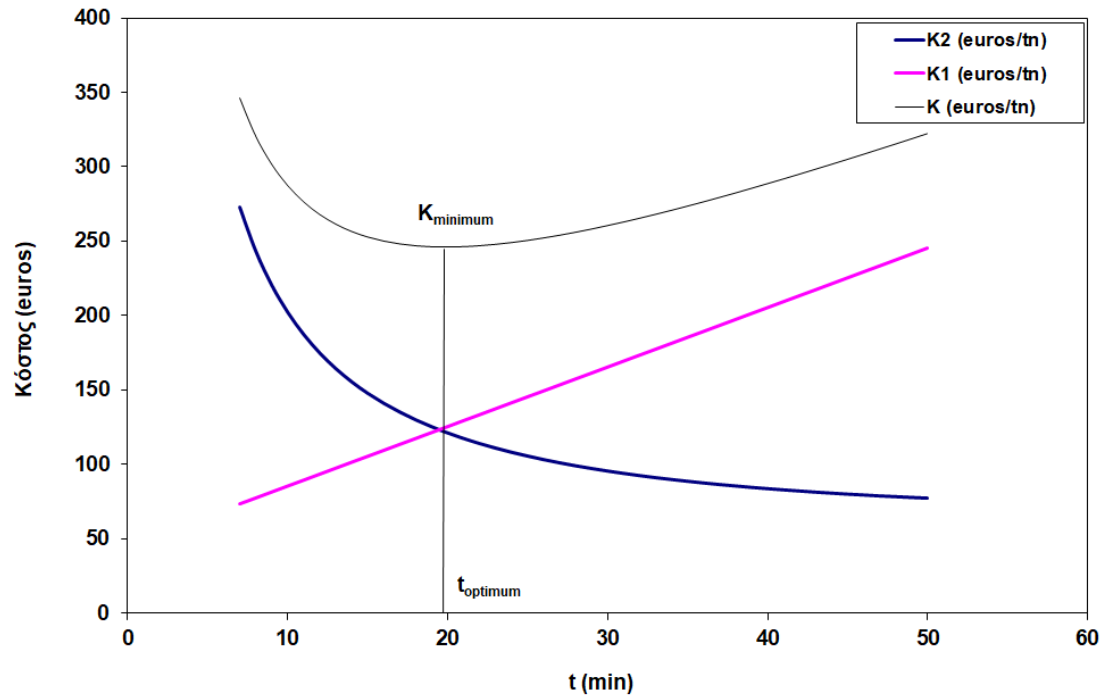
18	0,365	0,385	129,892	117,000	246,89	51,3%	-0,93	0,571
19	0,351	0,399	125,235	121,000	246,23	53,2%	-0,40	0,485
19,88	0,339	0,411	121,525	124,537	246,06	54,9%	0,00	0,423
21	0,324	0,426	117,311	129,000	246,31	56,8%	0,44	0,359
22	0,311	0,439	113,918	133,000	246,92	58,5%	0,77	0,312
23	0,299	0,451	110,838	137,000	247,84	60,1%	1,06	0,273
24	0,287	0,463	108,031	141,000	249,03	61,71%	1,32	0,240
25	0,276	0,474	105,465	145,000	250,47	63,2%	1,54	0,213
26	0,265	0,485	103,112	149,000	252,11	64,7%	1,75	0,189
27	0,255	0,495	100,948	153,000	253,95	66,0%	1,92	0,168
28	0,245	0,505	98,953	157,000	255,95	67,4%	2,08	0,151
29	0,235	0,515	97,109	161,000	258,11	68,7%	2,23	0,136
30	0,226	0,524	95,401	165,000	260,40	69,9%	2,36	0,123
31	0,217	0,533	93,815	169,000	262,82	71,1%	2,47	0,111
32	0,209	0,541	92,341	173,000	265,34	72,2%	2,58	0,101
33	0,200	0,550	90,967	177,000	267,97	73,3%	2,67	0,092
34	0,192	0,558	89,685	181,000	270,69	74,3%	2,76	0,084
35	0,185	0,565	88,487	185,000	273,49	75,3%	2,84	0,077
36	0,178	0,572	87,366	189,000	276,37	76,3%	2,91	0,070
37	0,171	0,579	86,315	193,000	279,32	77,2%	2,98	0,065
38	0,164	0,586	85,329	197,000	282,33	78,1%	3,04	0,060
39	0,158	0,592	84,403	201,000	285,40	79,0%	3,10	0,055
40	0,151	0,599	83,531	205,000	288,53	79,8%	3,15	0,051
41	0,145	0,605	82,711	209,000	291,71	80,6%	3,20	0,047
42	0,140	0,610	81,938	213,000	294,94	81,4%	3,25	0,044
43	0,134	0,616	81,208	217,000	298,21	82,1%	3,29	0,041
44	0,129	0,621	80,520	221,000	301,52	82,8%	3,33	0,038
45	0,124	0,626	79,869	225,000	304,87	83,5%	3,37	0,035
46	0,119	0,631	79,254	229,000	308,25	84,1%	3,40	0,033
47	0,114	0,636	78,671	233,000	311,67	84,7%	3,43	0,031
48	0,110	0,640	78,120	237,000	315,12	85,3%	3,46	0,029
49	0,106	0,644	77,597	241,000	318,60	85,9%	3,49	0,027
50	0,102	0,648	77,101	245,000	322,10	86,5%	3,52	0,025

k	0,04
C_{10,θεωρ}	0,75
a/C_{10,θεωρ}	66,67
a*k/C_{10,θεωρ}	2,667
a	50
b	45
c	4
	10,667
b	2,667

D	3,111
D^{0.5}	1,764
z1	2,215
z2	0,4514
t1	-19,88
t2	19,88
	10,667
	2,667
(a*k/C_{10,θεωρ})*k	0,1067

Βιομηχανικές Διεργασίες Ι
6/6/2024

Θέμα 2 Λύση

Λύση (Βλέπε άσκηση 2 στο Βιβλίο του μαθήματος)

Σύστημα Ι.

$$t_1 = t_2 = \frac{V}{Q} = \frac{2490}{11} = 226,36 \text{ h}$$

$$\frac{S_1}{S_0} = \frac{1}{1+kt_1} \quad (1)$$

$$\frac{S_{e1}}{S_1} = \frac{1}{1+kt_2} \rightarrow \frac{S_{e1}}{S_1} = \frac{1}{1+kt_1} \quad (2)$$

Από τους τύπους (1) και (2) προκύπτει

$$\frac{S_{e1}}{S_0} = \frac{1}{(1+kt_1)^2} \rightarrow \quad (3)$$

$$S_{e1} = \frac{S_0}{(1+kt_1)^2} \quad (3a)$$

$$S_{e1} = \frac{330}{(1 + 0,01 * 226,36)^2} = 30,98 \text{ mg/L}$$

$$E_1 = \frac{S_0 - S_{e1}}{S_0} \quad \text{ή} \quad E_1 = 1 - \frac{S_{e1}}{S_0} \quad (4)$$

$$E_1 = 1 - \frac{30,98}{330} = 0,9061 \quad \text{ή} \quad 90,61\%$$

Σύστημα ΙΙ.

$$Q_1 = Q_2 = \frac{Q}{2} = \frac{11}{2} = 5,5 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$V_1 = V_2 = V$$

$$t_3 = t_4 = \frac{V}{\frac{Q}{2}} = \frac{2490}{5,5} = 452,73 \text{ h}$$

$$S_{e21} = \frac{\frac{S_0}{2}}{1 + kt_3} = \frac{330}{1 + 0,01 * 452,73} = 59,70 \text{ mg/L}$$

$$S_{e22} = \frac{S_0}{1 + kt_4}$$

$$S_{e21} = S_{e22}$$

Ισοζύγιο μάζας BOD στον κόμβο εξόδου Β:

$$Q_1 S_{e21} + Q_2 S_{e22} = Q S_{e2} \quad (5)$$

$$\frac{Q}{2} S_{e21} + \frac{Q}{2} S_{e22} = Q S_{e2} \rightarrow$$

$$\frac{Q}{2} S_{e21} + \frac{Q}{2} S_{e21} = Q S_{e2} \rightarrow$$

$$\frac{1}{2} (S_{e21} + S_{e21}) = S_{e2} \rightarrow$$

$$\frac{1}{2} (2 S_{e21}) = S_{e2} \rightarrow S_{e21} = S_{e2}$$

Άρα

$$S_{e21} = S_{e22} = S_{e2} = 59,70 \text{ mg/L}$$

$$E_2 = 1 - \frac{S_{e2}}{S_0}$$

$$E_2 = 1 - \frac{59,70}{330} = 0,8191 \text{ ή } 81,91\%$$

Παρατηρούμε ότι

$$E_1 = 90,61\% > 81,81\% = E_2$$

Ενδεικτική λύση σε Excel

So	330 mg/L
Q	11 m ³ /h
k	0,01 h ⁻¹
V	2490 m ³
Σύστημα Ι	
t ₁	226,36 h
S _{e1}	30,98 mg/L
E ₁	90,61%
Σύστημα ΙΙ	
Q/2	5,5 m ³ /h
t ₂	452,73 h
S _{e2}	59,70 mg/L
E ₂	81,91%